

แนวทางในการพัฒนาเส้นทางจักรยานสำหรับนักท่องเที่ยว บริเวณพื้นที่บางกระเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

DEVELOPMENT PROJECT FOR BICYCLE ROUTE FOR TOURIST AT BANGKRACHAO,
PRAPADAENG, SAMUT PRAKAN

รวีวรรณ วิโรจน์วรรณ

Raveewan Virotewan

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

Faculty of Management Science, Dhonburi Rajabhat University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อเส้นทางจักรยาน บริเวณพื้นที่บางกระเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ และเพื่อหาแนวทางการพัฒนาเส้นทางจักรยานบริเวณพื้นที่บางกระเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ โดยใช้สถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมนักท่องเที่ยวมีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก และนักท่องเที่ยวที่มาปั่นจักรยานในพื้นที่บางกระเจ้าต่างก็มีความพึงพอใจแตกต่างกัน มีความสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนแนวทางในการพัฒนาเส้นทางพบว่า มี 7 ประเด็นคือ 1. ด้านคมนาคม ควรมีการพัฒนาเส้นทางเรียนรู้วิถีธรรมชาติร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน 2. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกควรมีศูนย์บริการนักท่องเที่ยว 3. ด้านความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยวควรมีป้ายบอกทางที่ชัดเจนและศูนย์รับแจ้งเหตุ 4. ด้านความสะอาดของสถานที่ควรให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมดูแลความสะอาดพื้นที่ตามแหล่งท่องเที่ยว 5. ด้านคุณภาพการบริการและสินค้าควรกำหนดมาตรฐานการบริการกับผู้ประกอบการ 6. ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับคนในชุมชน โดยส่งเสริมความรู้การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และ 7. ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ควรใช้ทรัพยากรทางธรรมชาติและวิถีชีวิตชุมชนที่แตกต่างจากแหล่งท่องเที่ยวอื่นมาใช้เป็นจุดขาย

คำสำคัญ: เส้นทางจักรยาน นักท่องเที่ยว พื้นที่บางกระเจ้า

Abstract

The purposes of this research were to investigate tourists' satisfaction on bicycle route in Bangkrachao, Prapadaeng, Samut Prakan and to find out ways in developing bicycle route for tourist at Bangkrachao, Prapadaeng, Samut Prakan. Subjects of the study were 400 Thai tourists riding bikes. Instrument used were questionnaire and interview and statistics used were frequency, percentage, means, standard deviation and content analysis. The findings revealed that overall tourists' satisfaction on biking tracks was high and there were no differences in satisfaction for tourists statistically significant at the level of 0.05. There are 7 issues in developing bicycle route. 1. Transportation: there should be cooperation from private and government agencies in developing natural learning routes. 2. Facilities which refers to tourist center. 3. Safety: there should be clear signpost and emergency center. 4. Cleanness of the area: local residents should cooperate in maintaining and keeping the area clean. 5. Sales and services qualities: there should be standards of services for entrepreneurs. 6. Local learning: sustainable tourism should be promoted. 7. Tourist activities: the diverse and different natural resources and local ways of life should be utilized.

Keywords: Bicycle route, Tourist, Bangkrachao

บทนำ

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยมีนโยบายส่งเสริมสนับสนุนแหล่งท่องเที่ยวทั้งในชุมชนต่างจังหวัด ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว รวมไปถึงผลิตภัณฑ์สินค้าในชุมชนให้เติบโตไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งกระแสการปั่นจักรยานเป็นกิจกรรมที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ให้มีแนวโน้มของการส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบปั่นจักรยานที่ส่งผลให้เกิดความนิยมเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก ทั้งในส่วนของการท่องเที่ยวไทยและต่างชาติดูแลว่าจะมีการเติบโตเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งการทำการตลาดเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว สร้างรายได้ให้กับประเทศเพิ่มขึ้น รวมถึงตั้งเป้าขยายตลาดนักท่องเที่ยวที่จะเติบโตขึ้น 20% พร้อมทั้งอนุรักษ์ธรรมชาติอีกด้วย สำหรับเส้นทางปั่นจักรยานจะมี 5 ภูมิภาค 6 เส้นทาง คือ เส้นทางที่ 1. ภาคเหนือ ปั่นจักรยานชมความงามของธรรมชาติ แปลงเกษตร ที่จังหวัดเชียงใหม่ 2. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปั่นชมความงามผาชนะได 3. ภาคตะวันออก ปั่นชมความงามเลียบชายฝั่ง จังหวัดจันทบุรี

4. ภาคกลาง แวะรอยกรุงเก่า จังหวัดอยุธยา 5. ภาคใต้ ปั่นเลียบชายหาด จังหวัดชุมพร และ 6. กรุงเทพฯ และปริมณฑล ปั่นชมการทำเครื่องปั้นดินเผา ที่เกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี และบางกระเจ้า ตั้งอยู่ในอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ (MGR Online, 2013)

พื้นที่บางกระเจ้า เป็นหนึ่งในอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ นับว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวสีเขียวใกล้กรุงเทพฯ ถูกเรียกว่า “กระเพาะหมู” เนื่องจากมีรูปทรงคล้ายกระเพาะหมู เป็นพื้นที่สีเขียวขนาดใหญ่ที่อยู่ใกล้กรุงเทพฯ มากที่สุด และใกล้บริเวณแหล่งอุตสาหกรรม ซึ่งหน่วยงานภาครัฐมีแนวคิดที่จะอนุรักษ์ให้พื้นที่บางกระเจ้าเป็น “ปอด” ให้กับกรุงเทพฯ และจังหวัดสมุทรปราการ อีกทั้งในปี พ.ศ. 2549 นิตยสารไทม์เอเชีย (Time Asia) ฉบับ Best of Asia ได้ยกย่องให้บางกระเจ้าเป็นปอดกลางเมืองที่ดีที่สุดในเอเชีย เพราะว่าพื้นที่ส่วนนี้มิได้เป็นจำนวนมาก มีธรรมชาติสมบูรณ์ และเป็นพื้นที่ที่รับลมจากทางทะเลเข้ามาก่อนที่จะเข้าถึงตัวกรุงเทพฯ ดังนั้นต้นไม้และธรรมชาติเหล่านี้

จะทำการฟอกอากาศที่สดชื่นและส่งต่อไปยังกรุงเทพฯ หลักการทำงานแบบนี้คล้ายกับการทำงานของปอด จึงถูกขนานนามว่า “ปอดกรุงเทพฯ” (Painaidii, 2015)

กระแสการปั่นจักรยานกำลังเป็นที่นิยมทำให้พื้นที่ของบางกระเจ้าคือ สวรรค์ของคนปั่นจักรยาน เพราะอยู่ใกล้กรุงเทพฯ เดินทางสะดวก พื้นที่ส่วนใหญ่ง่ายต่อการปั่นจักรยาน ซึ่งเส้นทางจักรยานขนานไปด้วยต้นไม้ปกคลุมสลับกับบ้านเรือน เวลาปั่นจักรยานเหมือนมีธรรมชาติบริสุทธิ์อยู่สองข้างทาง เส้นทางเล็กๆ ที่เป็นจุดขายเหล่านี้เป็นความต้องการของนักท่องเที่ยวที่โหยหาความสงบ โหยหาธรรมชาติ แต่ปัญหาหนึ่งที่กำลังประสบปัญหา คือ สภาพการจราจรติดขัดในชุมชน และพื้นที่บางส่วนถูกพัฒนากลายเป็นพื้นที่จอดรถทำให้คนในพื้นที่เกิดความรู้สึกว่า ธรรมชาติกำลังถูกทำลาย และแผนที่เส้นทางจักรยานยังไม่มีมีการเชื่อมโยงกับธุรกิจให้เข้าจักรยาน อีกทั้งจัดจักรยานนำทางส่วนใหญ่เป็นคนนอกพื้นที่ จึงทำให้รายได้ไม่ได้หมุนเวียนภายในชุมชน (Post Today, 2015)

จากการศึกษาข้อมูลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์จะศึกษาแนวทางในการพัฒนาเส้นทางจักรยานสำหรับนักท่องเที่ยวบริเวณพื้นที่บางกระเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ อันจะทำให้เกิดการพัฒนการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อเส้นทางจักรยาน บริเวณพื้นที่บางกระเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ
2. เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาเส้นทางจักรยาน บริเวณพื้นที่บางกระเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

ทบทวนวรรณกรรม

องค์การการท่องเที่ยวแห่งโลก (World Tourism Organization, 1998) ได้อธิบายคำจำกัดความของ

การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน (Sustainable Tourism) ว่า การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนจะไม่เป็นเพียงแค่การท่องเที่ยวขนาดเล็กหรือการตลาดเฉพาะกลุ่ม (Niche tourism segments) หากแต่การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนจะต้องครอบคลุมถึงการตลาดโดยรวมหรือที่เรารู้จักกันในชื่อที่เรียกว่า “การท่องเที่ยวแบบมวลชน” (Mass tourism) โดยทั่วไปการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนหมายถึง การท่องเที่ยวที่ให้ความสำคัญต่อการเสมอภาคระหว่างเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม รวมไปถึงสังคมและวัฒนธรรมของคนทั้งในรุ่นปัจจุบันต่อไปจนถึงคนในอนาคต ดังนั้น หลักการและแนวคิดที่สำคัญของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนในคำจำกัดความของ WTO จึงประกอบด้วย

- การท่องเที่ยวต้องตระหนักและใช้ทรัพยากรธรรมชาติ ความหลากหลายทางชีวภาพให้เหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุด
- การเคารพในสังคม วัฒนธรรม และประเพณีของประชาชนพื้นเมือง รวมไปถึงการรู้จักปรับตัวและเข้าใจถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรมและประเพณีของแต่ละชุมชน
- การสร้างความเจริญมั่นคงทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนควรก่อให้เกิดการกระจายของรายได้อย่างเป็นธรรม และถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการท่องเที่ยว (Tourism stakeholder) นอกจากนี้ยังควรที่จะก่อให้เกิดการจ้างงานและการสร้างรายได้ให้กับชุมชนท้องถิ่น รวมไปถึงการมีส่วนร่วมในการช่วยลดความยากจนในท้องถิ่นด้วย

องค์ประกอบหลักที่สำคัญของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนมี 4 ประการ ประกอบด้วย

- 1) องค์ประกอบด้านพื้นที่ เป็นลักษณะเฉพาะประการหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศคือ การมุ่งเน้นในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ เพื่อประสานการท่องเที่ยวกับความพอใจในการเรียนรู้และสัมผัสกับระบบนิเวศ (Eco-system) อาจมีบางแห่งที่รวมเอาลักษณะวัฒนธรรมที่มีวิถีชีวิตแบบธรรมชาติ หรือเป็นส่วนหนึ่งในระบบนิเวศ

ของแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ไว้ (Nature-based tourism) แม้ว่าจะมีความคาบเกี่ยวกันในพื้นที่ก็ตาม ในทำนองเดียวกันการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ (Natural tourism) จึงไม่ใช่การท่องเที่ยวเชิงนิเวศทั้งหมด ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการจัดการท่องเที่ยวอื่นๆ ด้วย อาจเป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น (Identity or Authentic or Endemic or Unique) ธรรมชาตินั้นอาจรวมถึงแหล่งวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศในพื้นที่ด้วย

2) องค์ประกอบด้านการจัดการ เป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม (Responsible travel) โดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและอัตลักษณ์ท้องถิ่น ซึ่งมีการจัดการที่ยั่งยืนครอบคลุมไปถึงการอนุรักษ์ทรัพยากร การจัดการสิ่งแวดล้อม การป้องกันและกำจัดมลพิษ และควบคุมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีขอบเขต จึงเป็นการท่องเที่ยวที่มีการจัดการอย่างยั่งยืน (Sustainably managed tourism) เพื่อให้เกิดเป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม ไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น

3) องค์ประกอบด้านกิจกรรมและกระบวนการ เป็นการท่องเที่ยวที่มีกระบวนการเรียนรู้ (Learning process) โดยมีการศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยวเป็นการเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ ความประทับใจ เพื่อสร้างจิตสำนึกที่ถูกต้องกับผู้เกี่ยวข้อง นักท่องเที่ยว ประชาชนท้องถิ่น และผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว จึงเป็นการท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อมศึกษา (Environmental education-based tourism)

4) องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วม เป็นการท่องเที่ยวที่มีการคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นหรือชุมชนท้องถิ่น (Involvement of local community or People participation) ที่มีบทบาทในการร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติตามแผน และร่วมได้รับประโยชน์อย่างเสมอภาค คอยติดตามตรวจสอบ

รวมถึงร่วมบำรุงรักษาทรัพยากรท่องเที่ยวอันจะก่อให้เกิดผลประโยชน์ในท้องถิ่น ทั้งการกระจายรายได้ การยกระดับคุณภาพชีวิต และการได้รับผลตอบแทน เพื่อนำกลับมาบำรุงรักษาและจัดการแหล่งท่องเที่ยวด้วย ในที่สุดแล้วท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการควบคุมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพ

ปัจจัยของการท่องเที่ยวแบ่งได้เป็น 3 ประเภท ดังนี้

1) สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว (Attraction) หมายถึง สิ่งที่สามารถดึงดูดหรือโน้มน้าวใจให้เกิดความสนใจปรารถนาที่จะไปท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยว พื้นที่ที่นักท่องเที่ยวไปเยือนจะต้องเป็นพื้นที่ที่มีสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวเป็นสำคัญ ในแหล่งท่องเที่ยวจะมีจุดที่เป็นสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวจุดหนึ่งหรือหลายจุดก็ได้ ถ้ามีสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวหลายจุด แหล่งท่องเที่ยวนั้นจะมีนักท่องเที่ยวสนใจและนิยมเดินทางมาท่องเที่ยวกันมากซึ่งสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ

(1) สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวที่ธรรมชาติให้มา (Natural Attraction Factors) คือ ความงามตามธรรมชาติที่สามารถดึงดูดให้คนไปเยือนหรือไปเที่ยวในพื้นที่นั้น เช่น หาดทรายที่สวยงาม สภาพป่า และชีวิตสัตว์ป่า เป็นต้น

(2) สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น (Historical and Cultural Attraction Factors) เป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นแล้วสามารถดึงดูดใจให้มนุษย์ไปเยือนหรือไปท่องเที่ยวยังพื้นที่นั้น เช่น สิ่งก่อสร้างที่เป็นสถาปัตยกรรม ได้แก่ วัดวัง เมืองโบราณ เป็นต้น วิถีชีวิตจากการกระทำของคน เช่น ตลาดน้ำเป็นสิ่งที่ดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวที่มนุษย์ทำให้เกิดขึ้นมา รวมทั้งกิจกรรมต่างๆ ที่คนเราสร้างขึ้นมา เช่น การแข่งกีฬา การแสดง การจัดเทศกาล เช่น งานเทศกาลอาหาร งานเทศกาลผลไม้ เป็นต้น

2) สิ่งอำนวยความสะดวก (Facility) หมายถึง สิ่งต่างๆ ที่รองรับการเดินทางท่องเที่ยว เพื่อทำให้การเดินทาง

ท่องเที่ยวเป็นไปได้ด้วยความสะดวกสบาย ที่สำคัญมากที่สุดคือ เรื่องที่พักแรม ไม่ว่าจะเป็นที่พักในรูปแบบโรงแรม รีสอร์ท บังกะโล เกสต์เฮาส์ สิ่งสำคัญอันดับรองลงมาคือ การบริโภค จึงต้องมีร้านอาหารบริการสำหรับนักท่องเที่ยวตลอดจนข่าวสารข้อมูลเพื่อการเดินทางไว้บริการนักท่องเที่ยว

3) การเข้าถึงได้ (Accessibility) หมายถึง การไปถึงแหล่งท่องเที่ยวนั้นได้คือ ต้องมีการคมนาคมขนส่ง นักท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวก ปัจจัยในการเลือกสถานที่ท่องเที่ยวของแต่ละบุคคลย่อมมีความแตกต่างกันไปตามความพึงพอใจ หรือความต้องการที่จะได้รับจากการไปท่องเที่ยว โดยที่บางคนต้องการไปท่องเที่ยวธรรมชาติอย่างเดียว แต่บางคนอาจจะต้องการความสะดวกสบายในเรื่องของที่พักหรืออาหาร เป็นต้น การท่องเที่ยวจึงเป็นกระบวนการทางสังคมและเศรษฐกิจที่มีองค์ประกอบหลัก 3 ด้านคือ ทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว (Tourism Resource) บริการท่องเที่ยว (Tourism Service) และการตลาด การท่องเที่ยว (Tourism Market of Tourist) แต่ละองค์ประกอบย่อยๆ ที่มีความสัมพันธ์อันเป็นเหตุและผลซึ่งกันและกัน ความแตกต่างของแต่ละรูปแบบการท่องเที่ยวจึงอยู่ที่ความแตกต่างในองค์ประกอบย่อยและความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นนั่นเอง (Silamaneepan, 2004)

ทั้งนี้ การท่องเที่ยวจึงเป็นปรากฏการณ์ของมนุษย์ที่สร้างปฏิสัมพันธ์เชิงบวกกับสภาพแวดล้อมทั้งที่เป็นธรรมชาติและวัฒนธรรมในการเดินทางไปท่องเที่ยวแต่ละสถานที่ย่อมมีจุดหมายของการเดินทางไปท่องเที่ยวที่ต่างกัน

Wongwanit (2003) ได้เสนอถึงองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวไว้ 7 องค์ประกอบ ดังนี้

1. นักท่องเที่ยว ถือว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญที่สุดของธุรกิจท่องเที่ยว ลักษณะของนักท่องเที่ยวที่มาแหล่งท่องเที่ยว โดยจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ เชื้อชาติหรือสัญชาติ ทั้งนี้ เนื่องจากลักษณะนักท่องเที่ยวมีผลต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

2. สินค้าท่องเที่ยวหรือสถานที่ท่องเที่ยว ต้องเป็นสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้เกิดความประทับใจในแหล่งท่องเที่ยวที่มีความโดดเด่น มีลักษณะเฉพาะ และเป็นสิ่งที่มีคุณค่าด้านต่างๆ เช่น คุณค่าด้านวัฒนธรรม ด้านโบราณคดี ประวัติศาสตร์ เป็นต้น

3. การคมนาคมขนส่ง เป็นปัจจัยที่ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความพึงพอใจ และธุรกิจการท่องเที่ยวดำเนินต่อไป การท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กันอย่างมากกับเทคโนโลยีขนส่งที่ก้าวหน้า ไม่ว่าจะเป็นทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ ต้องพิจารณาเพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับการเดินทาง

4. ข้อมูลข่าวสารและการบริการ เพื่อให้เกิดความรับรู้เกี่ยวกับเรื่องต่างๆ แก่นักท่องเที่ยว เพื่อชักจูงให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวในประเทศมากยิ่งขึ้น เช่น หนังสือแนะนำเกี่ยวกับการท่องเที่ยว แผ่นพับ แผนที่ และการโฆษณาเพื่อชักจูงใจ นอกจากนี้สิ่งที่สำคัญของธุรกิจการท่องเที่ยว คือ การบริการ ซึ่งประกอบด้วยที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวที่สะอาด ปลอดภัย ราคาเหมาะสม อาหารและเครื่องดื่ม ห้องน้ำสะอาด สะดวกสบายและเหมาะสมกับสถานที่ของที่พักและสินค้าพื้นเมือง

5. ความปลอดภัยและการอำนวยความสะดวกด้านการเข้าเมืองต้องการคำนึงถึงมากที่สุด อาจจะทำให้ได้หลายอย่าง ได้แก่ การแนะนำเจ้าของท้องถิ่นให้ช่วยเหลือ นักท่องเที่ยว เมื่อได้รับความเดือดร้อน การแนะนำนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับแนวทางการป้องกันและระมัดระวังตน การขอความร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆ ในการอำนวยความสะดวกปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว การจัดหน่วยงานพิเศษเพื่อช่วยเหลือ

6. องค์ประกอบด้านโครงสร้างพื้นฐาน ต้องมีพอเพียงตามความจำเป็นที่จะสนับสนุน บริการให้กับนักท่องเที่ยว อีกทั้งเอื้อประโยชน์ต่อสาธารณชน จึงทำให้ธุรกิจท่องเที่ยวสามารถดำเนินต่อไปได้ด้วยดี เช่น ประปา ไฟฟ้า การสื่อสารต่างๆ ที่รวดเร็ว

7. การสนับสนุนด้านอื่นๆ เป็นการเพิ่มความความสะดวกสบายให้นักท่องเที่ยว เช่น การเงิน การธนาคาร รวมทั้งความร่วมมือระหว่างประเทศ

McIntosh & Goeldner (1989) กล่าวถึงองค์ประกอบ การท่องเที่ยวมีดังนี้

1. นักท่องเที่ยวที่ต้องการหาประสบการณ์และความพึงพอใจ โดยแสวงหาและเลือกแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อสนองความพึงพอใจ

2. ธุรกิจที่จำหน่ายสินค้าและให้บริการสำหรับ นักท่องเที่ยว นักธุรกิจจะเห็นว่า นักท่องเที่ยวเป็นโอกาส ในการหาผลประโยชน์จากการจัดเตรียมผลิตภัณฑ์และบริการ เพื่อสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว

3. หน่วยงานราชการในท้องถิ่นหรือในพื้นที่จะมองว่า นักท่องเที่ยวช่วยพัฒนาเศรษฐกิจในท้องถิ่นช่วยสร้าง รายได้แก่ชุมชน

4. ชุมชนและประชาชนในท้องถิ่นจะมองหา การท่องเที่ยวเป็นวัฒนธรรม และนำมาซึ่งการจ้างงาน การที่นักท่องเที่ยวเข้ามาในท้องถิ่นจำนวนมาก อาจให้ทั้ง ผลประโยชน์และผลเสียต่อท้องถิ่น

นอกจากนี้ยังมีองค์ประกอบด้านอื่นๆ ที่จะช่วยรองรับ หรือสนับสนุนการท่องเที่ยว ได้แก่ ทรัพยากรธรรมชาติ โครงสร้างพื้นฐาน สิ่งอำนวยความสะดวก การขนส่ง ตลอดจนการต้อนรับและทรัพยากรทางวัฒนธรรม

Cronin & Taylor (1992) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หรือไม่พึงพอใจเป็นเรื่องของการเปรียบเทียบประสบการณ์ ของผู้รับบริการได้รับบริการกับความคาดหวังที่ผู้รับ บริการนั้นมีในช่วงเวลาที่มาใช้บริการ และเป็นสิ่งที่ช่วยให้สามารถวัดคุณภาพการให้บริการได้

Suwanbandhit & A-dulpattanakij (2005) ได้ กล่าวถึง ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้รับบริการ เป็นสิ่งที่ผู้รับบริการจะแสดงออกในทางบวกหรือลบ ต่อสิ่งที่ได้รับการบริการและการนำเสนอการบริการ โดยเปรียบเทียบกับสิ่งที่ได้คาดหวังไว้ ซึ่งสามารถ เปลี่ยนแปลงไปได้ตามปัจจัยแวดล้อมและสถานการณ์ ที่เกิดขึ้นในระหว่างบริการ ได้แก่

1. ผลิตภัณฑ์บริการ ในการนำเสนอการบริการ จะต้องมียุทธศาสตร์บริการที่มีคุณภาพและระดับการให้ บริการที่ตรงกับความต้องการของผู้รับบริการ

2. ราคาค่าบริการ ความพึงพอใจของผู้รับบริการ เกิดจากการประเมินคุณภาพและรูปแบบของการบริการ เทียบกับราคาค่าบริการที่จะต้องจ่ายออกไป โดยผู้ให้บริการ จะต้องกำหนดราคาค่าบริการที่เหมาะสมกับคุณภาพ ของการบริการและเป็นไปตามความเต็มใจที่จะจ่าย (Willingness to Pay)

3. สถานที่บริการ ผู้ให้บริการจะต้องมองหาสถานที่ ในการให้บริการที่ผู้รับบริการสามารถเข้าถึงได้โดยสะดวก

4. การส่งเสริมแนะนำบริการ ผู้ให้บริการจะต้องให้ ข้อมูลข่าวสารในเชิงบวกแก่ผู้รับบริการทั้งในด้านคุณภาพ การบริการและภาพลักษณ์ของการบริการผ่านทางสื่อ ต่างๆ

5. ผู้ให้บริการต้องตระหนักว่า มีส่วนสำคัญในการ สร้างให้เกิดความพึงพอใจในการบริการของผู้รับบริการ โดยในการกำหนดกระบวนการจัดการการวางรูปแบบ การบริการจะต้องคำนึงถึงผู้รับบริการเป็นสำคัญ

6. สภาพแวดล้อมของการบริการ ผู้ให้บริการจะต้อง สร้างให้เกิดความสวยงามของอาคารสถานที่ ผ่านการ ออกแบบตกแต่ง การแบ่งพื้นที่อย่างเหมาะสม

7. กระบวนการบริการ ผู้ให้บริการต่างมุ่งหวังให้เกิด ความมีประสิทธิภาพของการจัดการระบบการบริการ เพื่อเพิ่มความคล่องตัวและความสามารถในการสนองตอบ ต่อความต้องการของลูกค้าได้อย่างถูกต้อง ดังนั้น ความพึงพอใจของผู้รับบริการนั้นสามารถแบ่งออก ได้เป็น 2 ระดับด้วยกันคือ 1. ความพึงพอใจที่ตรงกับ ความคาดหวังเป็นสิ่งที่ผู้ให้บริการจะต้องจัดให้มีตาม ความคาดหวังของผู้รับบริการและระวังไม่ให้เกิดสิ่ง ที่ต่างจากความคาดหวังนั้นได้ เพื่อให้ผู้รับบริการรู้สึกยินดี และมีความสุขในการมารับบริการนั้นๆ 2. ความพึงพอใจ ที่เกินความคาดหวังเป็นสิ่งที่ผู้ให้บริการมุ่งหวังที่จะสร้าง ให้มีเกินกว่าความคาดหวังของผู้รับบริการเพื่อให้ผู้รับ บริการมีความรู้สึกปลาบปลื้มใจหรือประทับใจในบริการ ที่ได้รับซึ่งเกินความคาดหวังที่ตั้งใจไว้

Kasemsiri & Loewpairoj (2015) กล่าวถึง ภาพรวมการพัฒนาทางกายภาพเมืองเพื่อส่งเสริมการใช้

จักรยานในประเทศไทย และในเขตชุมชนเมือง ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อประมวลสถานการณ์และทัศนคติของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการพัฒนาทางกายภาพเมืองเพื่อส่งเสริมการใช้จักรยาน และเสนอแนวทางในการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางกายภาพเมืองที่ก่อให้เกิดประสบการณ์ที่ดีต่อการใช้จักรยาน งานวิจัยหลายฉบับ และเสียงสะท้อนจากทั้งผู้ใช้และผู้ไม่ได้ใช้จักรยานพบว่า ยังคงมีทัศนคติและประสบการณ์เชิงลบต่อการใช้จักรยาน และการพัฒนาทางกายภาพเมืองเพื่อส่งเสริมการใช้จักรยาน ดังนั้นในการใช้งบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อพัฒนาทางกายภาพเมืองให้เอื้อต่อการใช้จักรยานในอนาคต จึงควรมีการศึกษาประสบการณ์ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รวมถึงทบทวนกระบวนการวางแผนให้ครอบคลุมผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่หลากหลายมากขึ้น และครอบคลุมทุกภาคส่วนของเมืองอย่างแท้จริง

Udomkitti (2014) กล่าวถึง การจัดการเส้นทางจักรยานเพื่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนในพื้นที่เขตดลิ่งชั้นกรุงเทพมหานคร พื้นที่เขตดลิ่งชั้นเป็นพื้นที่ที่มีประวัติศาสตร์และพัฒนาการมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาจนถึงปัจจุบัน และมีทรัพยากรวัฒนธรรมที่หลากหลายพบว่า มีเส้นทางคอนกรีตเสริมเหล็กกว้างประมาณ 1 เมตร แต่ยังไม่ได้รับการส่งเสริมใดๆ ที่เป็นเส้นทางที่มีความปลอดภัยสูง สามารถเข้าถึงวิถีชีวิตวัฒนธรรมชาวสวนได้เป็นอย่างดี ดังนั้นพื้นที่นี้จึงมีความเหมาะสมที่จะนำมาพัฒนาส่งเสริมให้เป็นเส้นทางจักรยานเพื่อการท่องเที่ยวได้ แต่ปัญหาคือ การท่องเที่ยวที่มีอยู่เดิมมีการใช้ทรัพยากรวัฒนธรรมและประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง ดังนั้นต้องศึกษาการจัดการเส้นทางจักรยานเพื่อการท่องเที่ยวโดยให้ความสำคัญกับการใช้ทรัพยากรวัฒนธรรมในพื้นที่ให้ทั่วถึงโดยใช้ตลาดน้ำดลิ่งชั้น ตลาดน้ำคลองลัดมะยม ตลาดน้ำวัดสะพาน ตลาดน้ำวัดดลิ่งชั้น และชุมชนชาวสวนย่านวัดจำปาเป็นศูนย์กลางให้บริการท่องเที่ยวด้วยจักรยาน เนื่องจากเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้ชิดทรัพยากรวัฒนธรรม และมีความพร้อมทั้งทางด้านบุคลากรและศักยภาพทางด้านการท่องเที่ยวอยู่แล้ว

หากแต่ต้องมีการจัดการแบบมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนและพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการประชาสัมพันธ์เพื่อการท่องเที่ยวที่ดี

Bunyarit (2017) ศึกษาปัญหาและพฤติกรรมการใช้เส้นทางจักรยาน ต้นแบบเส้นทางจักรยานเพื่อการท่องเที่ยวที่ชุมชนต้องการ และนำเสนอรูปแบบเส้นทางจักรยานสำหรับส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครสงขลา ในรูปของอินโฟกราฟิก (infographic) และสารคดีเพื่อนำไปสู่การศึกษาความพึงพอใจที่นักท่องเที่ยวมีต่อด้านแบบเส้นทางจักรยาน จากการศึกษาพบว่า 1) ปัญหาและพฤติกรรมการใช้เส้นทางจักรยานในเขตเทศบาลนครสงขลา นักปั่นจักรยานส่วนใหญ่มีปัญหาความปลอดภัยของเส้นทางจักรยานมากที่สุด รองลงมามีปัญหาเกี่ยวกับความไม่ต่อเนื่องของเส้นทางจักรยาน ความไม่ชัดเจนของป้ายบอกทางเส้นทางจักรยาน 2) การศึกษาด้านแบบเส้นทางจักรยานเพื่อการท่องเที่ยวที่ชุมชนต้องการโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่า พ.ศ. 2559 จังหวัดสงขลา มีนโยบาย “สงขลามหาสนุก” สนับสนุนการปั่นจักรยานสนุกได้ทั้งปี ในด้านการจัดการควมมีบุคลากรที่สนับสนุนด้านการท่องเที่ยวด้วยจักรยาน ป้ายชี้ทาง และควมมีกิจกรรมเพื่อสร้างบรรยากาศที่ดีให้แหล่งท่องเที่ยวด้วย 3) การนำเสนอข้อมูลรูปแบบเส้นทางจักรยานที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครสงขลา ซึ่งได้จากการศึกษาปัญหาและต้นแบบเส้นทางจักรยานที่ชุมชนต้องการ ประกอบด้วยการนำเสนอข้อมูลดังนี้คือ แผนภาพอินโฟกราฟิก (infographic) เส้นทางจักรยาน 3 เส้นทางและสารคดี “Let’s Ride in Songkhla” 4) การศึกษาความพึงพอใจที่นักท่องเที่ยวมีต่อด้านแบบเส้นทางจักรยานเพื่อการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครสงขลาพบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจด้านความแตกต่างทางลักษณะภูมิศาสตร์และวัฒนธรรมมากที่สุด รองลงมาคือ สถานที่ตั้งซึ่งอยู่ติดกับทะเลอ่าวไทย มีแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมทางท่องเที่ยวที่หลากหลาย โดยภาพรวมนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจเส้นทางจักรยานในระดับมาก

วิธีการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าจากแนวคิดทฤษฎีองค์ประกอบของการท่องเที่ยว 7 ด้าน ได้แก่ ด้านคมนาคม ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยว ด้านความสะอาดของสถานที่ ด้านคุณภาพบริการและสินค้า ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับคนในชุมชน และด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว (Wongwanit, 2003)

ประชากรคือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่ปั่นจักรยานจำนวน 400 คน และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้นำชุมชนจำนวน 1 คน ผู้นำเที่ยว จำนวน 2 คน ผู้ประกอบการร้านเช่าจักรยาน จำนวน 10 ร้าน ซึ่งอยู่ในพื้นที่บางกระเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ จำนวนทั้งสิ้น 13 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยสอบถามถึงความพึงพอใจต่อเส้นทางปั่นจักรยาน และแบบสัมภาษณ์ (Interview) โดยสอบถามถึงแนวทางการพัฒนาเส้นทางปั่นจักรยาน จากนั้นนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเที่ยงตรง (Validity) ซึ่งมีความชำนาญทางด้านอุตสาหกรรม

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจต่อเส้นทางปั่นจักรยานของนักท่องเที่ยว ในภาพรวมและรายด้าน

ความพึงพอใจต่อเส้นทางปั่นจักรยาน	n = 400		ระดับความพึงพอใจ
	ค่าเฉลี่ย	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	
1. ด้านคมนาคม	3.86	0.56	มาก
2. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	3.72	0.66	มาก
3. ด้านความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยว	3.70	0.64	มาก
4. ด้านความสะอาดของสถานที่	3.94	0.66	มาก
5. ด้านคุณภาพการบริการและสินค้า	3.69	0.69	มาก
6. ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับคนในชุมชน	3.79	0.67	มาก
7. ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว	3.84	0.68	มาก
รวม	3.79	0.53	มาก

การบริการ และการวิจัยและพัฒนา จำนวน 3 ท่าน ปรากฏว่า มีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) เท่ากับ 0.82 และนำแบบสอบถามที่ได้แก้ไขไปทดลองใช้ (Try-out) โดยใช้วิธีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) (Silcharu, 2012: 313) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.75

ผลการวิจัย

เกณฑ์การแปลความหมายเพื่อจัดระดับคะแนนค่าเฉลี่ยความคิดเห็นกำหนดเป็นช่วงคะแนน (Silcharu, 2012) ดังต่อไปนี้

ค่าเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ
4.50-5.00	มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด
3.50-4.49	มีความพึงพอใจระดับมาก
2.50-3.49	มีความพึงพอใจระดับปานกลาง
1.50-2.49	มีความพึงพอใจระดับน้อย
1.00-1.49	มีความพึงพอใจระดับน้อยที่สุด

ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจต่อเส้นทางปั่นจักรยานของนักท่องเที่ยว สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

จากตารางที่ 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความพึงพอใจต่อเส้นทางปั่นจักรยานในพื้นที่บางกระเจ้า อำเภอพระประแดง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.79) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความสะอาดของสถานที่ (ค่าเฉลี่ย = 3.94) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านคมนาคม (ค่าเฉลี่ย = 3.86) ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย = 3.84) ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับคนในชุมชน (ค่าเฉลี่ย = 3.79) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (ค่าเฉลี่ย = 3.72) ด้านความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย = 3.70) และด้านคุณภาพการบริการและสินค้า (ค่าเฉลี่ย = 3.69) ตามลำดับ

ส่วนผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง 3 กลุ่มพบว่า มีความคิดเห็นตรงกันต่อแนวทางการพัฒนาเส้นทางปั่นจักรยานใน 7 ประเด็นคือ

1. ด้านคมนาคม ควรมีการพัฒนาเส้นทางร่วมกับหน่วยงานเอกชนและภาครัฐ เพื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยวมาปั่นจักรยานใน 3 เส้นทาง ดังนี้ เส้นทางที่ 1 ระยะทาง 25 กิโลเมตร ประกอบด้วย (1) สวนสุขภาพลัดโพธิ์ (2) ซอยเพชรหึง 10 (3) สวนเฉลิมพระเกียรติ (4) สถานีเพาะชำกล้าไม้ (5) วัดบางกระสอบ (6) อบต. บางกระสอบ (7) ซอยเพชรหึง 22 (8) สวนหมากแดง (9) ซอยยิงอานวย (10) อบต. บางน้ำผึ้ง (11) สวนป่า (12) วัดบางกอบัว (13) ซอยเรวดี (14) พิพิธภัณฑ์ปลากัดไทย (15) สวนริมน้ำ (16) วัดบางกระเจ้านอก (17) ซอยวัดบางกระเจ้ากลาง (18) ซอยเพชรหึง 23 (19) ถนนเพชรหึง (20) หมู่บ้านมอญทรงคนอง (21) ซอยเพชรหึง 2 และ (22) สวนสุขภาพลัดโพธิ์

เส้นทางที่ 2 ระยะทาง 17 กิโลเมตร ประกอบด้วย (1) สวนศรีนครเขื่อนขันธ์ (2) ซอยเพชรหึง 22 (3) ไม้ประดับ บางกระสอบ (4) สวนเกษตร (5) สวนริมน้ำ (6) ตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง (7) บ้านรูปหอม (8) พิพิธภัณฑ์ปลากัดไทย (9) สวนศรีนครเขื่อนขันธ์ และวัดบางกอบัว และเส้นทางที่ 3 ระยะทาง 6 กิโลเมตร ประกอบด้วย (1) ตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง (2) ซอยเพชรหึง 26 (3) ซอยเพชรหึง 33 (4) สวนศรีนครเขื่อนขันธ์ (5) พิพิธภัณฑ์

ปลากัดไทย (6) ซอยเรวดี (7) ซอยเพชรหึง 33/1 และ (8) ซอยเพชรหึง 28

2. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ควรมีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ ตามความจำเป็น เช่น พัฒนาบุคลากรทางด้านการท่องเที่ยวรุ่นใหม่ให้เป็นผู้นำเที่ยวเพิ่มขึ้น และบริการด้านห้องน้ำ หรือห้องอาบน้ำให้ผู้ปั่นจักรยาน มีเพียงพอเพิ่มมากขึ้น

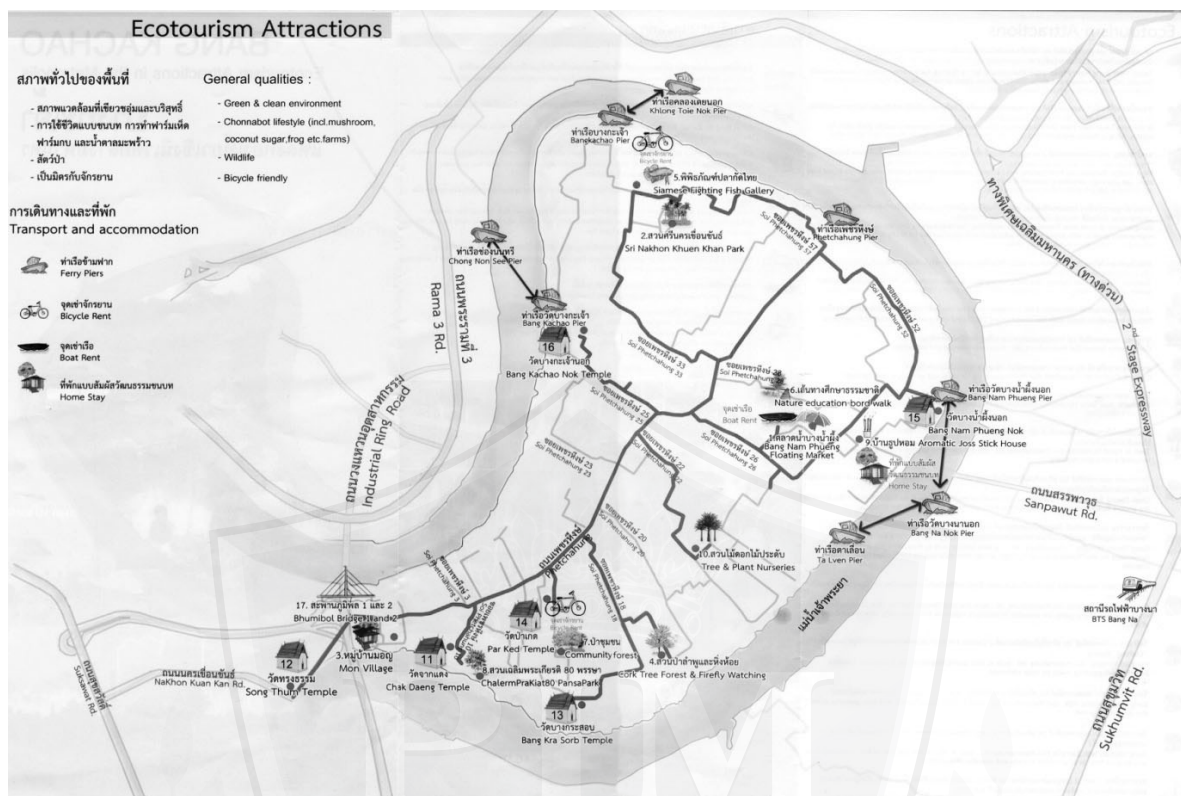
3. ด้านความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยว ควรมีป้ายบอกทางที่ชัดเจนในเส้นทางที่ 2 และ 3 โดยดึงภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำถนน ตกแต่งเป็นสวนดอกไม้ให้น่าสนใจและเป็นที่ถ่ายรูป รวมถึงการจัดตั้งศูนย์รับแจ้งเหตุ

4. ด้านความสะอาดของสถานที่ ประชาชนในท้องถิ่นควรมีส่วนร่วมในการพัฒนาหรือดูแลเส้นทางปั่นจักรยาน โดยช่วยกันทำความสะอาดพื้นที่ และเก็บขยะต่างๆ ตามแหล่งท่องเที่ยว เนื่องจากว่านักท่องเที่ยวจะมาพร้อมกับขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

5. ด้านคุณภาพการบริการและสินค้า ควรมีการกำหนดมาตรฐานในการบริการของผู้ประกอบการ โดยให้ความรู้กับนักท่องเที่ยวในเส้นทางปั่นจักรยานให้ชัดเจนเนื่องจากเส้นทางไม่ชัดเจน และผู้ที่มีความรู้อย่างแท้จริงมีเพียงไม่กี่คน รวมถึงให้อบต. ต่างๆ เข้ามาประชาสัมพันธ์ในพื้นที่ของตนเองเพื่อให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว มีการติดป้ายประชาสัมพันธ์ หรือมีเสียงตามสายของแต่ละชุมชน

6. ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับคนในชุมชน ควรมีการส่งเสริมหรือสนับสนุนการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวจากภาครัฐ ภาคเอกชน และให้ความรู้แก่ชุมชน ให้เกิดการเรียนรู้ต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืน

7. ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ผู้นำเที่ยวเห็นว่าควรแตกต่างจากแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ โดยใช้ทรัพยากรทางธรรมชาติและวิถีชีวิตชุมชน อาทิ สวนเกษตร สวนมะพร้าว สวนกล้วยไม้ การทำน้ำตาลมะพร้าว บ้านรูปหอม พิพิธภัณฑ์ปลากัดไทย สวนศรีนครเขื่อนขันธ์ และตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง เป็นต้น

ภาพที่ 1 เส้นทางจักรยานคั้งบางกระเจ้า อ.พระประแดง จ.สมุทรปราการ
ที่มา: Paiduaykan.com (2015)

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง แนวทางในการพัฒนาเส้นทางจักรยานสำหรับนักท่องเที่ยวบริเวณพื้นที่บางกระเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ สามารถอภิปรายผลดังนี้

1. ด้านคมนาคม ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวมีระดับความพึงพอใจต่อเส้นทางจักรยานในพื้นที่บางกระเจ้า อำเภอพระประแดง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบริเวณพื้นที่บางกระเจ้ามีเส้นทางคมนาคมที่มีความสวยงามและมีความร่มรื่น สามารถเดินทางได้หลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดปัจจัยของการท่องเที่ยวของ Silamaneepan (2004) ที่กล่าวว่า การไปถึงแหล่งท่องเที่ยวได้นั้นได้คือ ต้องมีการคมนาคมขนส่งนักท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวกและสอดคล้องกับงานวิจัยของ Khemthong (2010)

ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการเข้าชมโบราณสถานวัดพระศรีสรรเพชญ์ ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อการเข้าชมโบราณสถานวัดพระศรีสรรเพชญ์อยู่ในระดับมาก และแนวทางการพัฒนาการสร้างความพึงพอใจคือ ข้อมูลเบื้องต้นในการเดินทาง และเส้นทางในการเดินทาง

2. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวมีระดับความพึงพอใจต่อเส้นทางจักรยานในพื้นที่บางกระเจ้า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะบริเวณพื้นที่บางกระเจ้า มีผู้ประกอบการร้านเช่าจักรยานจำนวนมากทำให้นักท่องเที่ยวได้รับความสะดวก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดปัจจัยของการท่องเที่ยวของ Silamaneepan (2004) กล่าวว่า ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (Facility) หมายถึง สิ่งต่างๆ ที่รองรับการเดินทางท่องเที่ยว เพื่อให้การเดินทาง

ท่องเที่ยวเป็นไปด้วยความสะดวกสบายมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Pongnirundorn, Buatham & Yodsuwan (2016) ได้ทำการศึกษาแนวทางในการพัฒนาศักยภาพการจัดการท่องเที่ยว อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่า สิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาในพื้นที่คือ สิ่งอำนวยความสะดวกที่มีบริการอย่างพอเพียง

3. ด้านความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยว ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวมีระดับความพึงพอใจต่อเส้นทางปั่นจักรยานในพื้นที่บางกระเจ้า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบริเวณพื้นที่บางกระเจ้า มีการจัดการความปลอดภัยบริเวณสถานที่จอดรถอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Kruatiwa (2014) ซึ่งได้ทำการศึกษาศักยภาพและสภาพปัญหาด้านการท่องเที่ยวของชุมชน และหาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืนโดยการมีส่วนร่วมได้ส่วนเสียในจังหวัดอ่างทอง โดยผลการวิจัยพบว่า ด้านความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยวมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

4. ด้านความสะอาดของสถานที่ ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวมีระดับความพึงพอใจต่อเส้นทางปั่นจักรยานในพื้นที่บางกระเจ้า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบริเวณพื้นที่บางกระเจ้า มีลักษณะสภาพแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Maneerat (2011) ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดการท่องเที่ยว โดยชุมชนของตลาดขายของฝาก ทำเทียบเรือประมงอ่างศิลา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ

5. ด้านคุณภาพการบริการและสินค้า ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวมีระดับความพึงพอใจต่อเส้นทางปั่นจักรยานในพื้นที่บางกระเจ้า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ให้บริการร้านค้าต่างๆ บริเวณพื้นที่บางกระเจ้า มีการให้บริการอย่างเป็นมิตร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Tribun (2014) ได้ทำการศึกษาแนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์กรณีศึกษา หมู่บ้านอรัญญิก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีทัศนคติเชิงบวกปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก

6. ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับคนในชุมชน ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวมีระดับความพึงพอใจต่อเส้นทางปั่นจักรยานในพื้นที่บางกระเจ้า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะบริเวณพื้นที่บางกระเจ้า เป็นแหล่งของการเรียนรู้ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ชุมชนมีส่วนร่วม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Kruatiwa (2014) ได้ทำการศึกษาศักยภาพและสภาพปัญหาด้านการท่องเที่ยวของชุมชน และหาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืนโดยการมีส่วนร่วมได้ส่วนเสียในจังหวัดอ่างทอง ผลการวิจัยพบว่า ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับคนในชุมชนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

7. ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ผลการศึกษพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความพึงพอใจต่อเส้นทางปั่นจักรยานในพื้นที่บางกระเจ้า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบริเวณพื้นที่บางกระเจ้า มีการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมและปลอดภัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Kruatiwa (2014) ได้ทำการศึกษาศักยภาพและสภาพปัญหาด้านการท่องเที่ยวของชุมชน และหาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืนโดยการมีส่วนร่วมได้ส่วนเสียในจังหวัดอ่างทอง ผลการวิจัยพบว่า ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

สรุปผล

สำหรับผลการสัมภาษณ์ถึงแนวทางในการพัฒนาเส้นทางปั่นจักรยานสำหรับนักท่องเที่ยวบริเวณพื้นที่บางกระเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง 3 กลุ่มส่วนใหญ่ตรงกัน 7 ประเด็น คือ (1) ด้านคมนาคม ควรมีการพัฒนาเส้นทางร่วมกับหน่วยงานเอกชนและภาครัฐ โดยเฉพาะเส้นทางเรียนรู้วิถีธรรมชาติประกอบด้วย 3 เส้นทางหลักดังกล่าว (2) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกคือ ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว (3) ด้านความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยว ควรมีป้าย

บอกทางที่ชัดเจน และจัดตั้งศูนย์รับแจ้งเหตุ (4) ด้านความสะอาดของสถานที่ ประชาชนในท้องถิ่นควรมีส่วนร่วมดูแลความสะอาดพื้นที่ตามแหล่งท่องเที่ยว (5) ด้านคุณภาพการบริการและสินค้า ควรมีการกำหนดมาตรฐานในการบริการของผู้ประกอบการ (6) ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับคนในชุมชน โดยส่งเสริมให้ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และ (7) ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ควรใช้ทรัพยากรทางธรรมชาติและวิถีชีวิตของชุมชนที่แตกต่างไปจากแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีเรื่องปัจจัยของการท่องเที่ยวเรื่อง สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว (Silamaneepan, 2004) ที่กล่าวว่า การเข้าถึงได้ (Accessibility) หมายถึง การไปถึงแหล่งท่องเที่ยวนั้นได้คือ ต้องมีการคมนาคมขนส่ง นักท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวก ปัจจัยในการเลือกสถานที่ท่องเที่ยวของแต่ละบุคคลย่อมมีความแตกต่างกันไปตามความพึงพอใจ หรือความต้องการที่จะได้รับการไปท่องเที่ยว และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Kruatiwa (2014) การศึกษาศักยภาพและสภาพปัญหาด้านการท่องเที่ยวของชุมชน และหาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน โดยการมีส่วนร่วมได้ส่วนเสียในจังหวัดอ่างทอง ทำการศึกษาโดยใช้แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกตเป็นเครื่องมือในการวิจัย มีกลุ่มตัวอย่างเป็นนักท่องเที่ยว ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวที่เข้ามาในแหล่งท่องเที่ยวชุมชนจังหวัดอ่างทองพบว่า ในภาพรวมนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับมากทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านคมนาคม ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยว ด้านความสะอาดสถานที่ ด้านคุณภาพการให้บริการและสินค้า ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับคนในชุมชน และด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในแหล่งท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

1. ด้านคมนาคม ควรมีการปรับปรุงถนนหรือเส้นทางจักรยาน โดยเฉพาะในจุดที่มีลักษณะขรุขระที่มีระดับ

ของพื้นที่มีความชันให้เหมาะสม รวมทั้งติดกระดกบริเวณทางโค้ง

2. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ควรมีการจัดทำเอกสารสำหรับประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว เส้นทางปั่นจักรยาน จุดบริการ หรือจุดท่องเที่ยวศึกษาธรรมชาติในพื้นที่ให้มากขึ้น เนื่องจากมีไม่เพียงพอ รวมทั้งป้ายชี้ทางบางสถานที่ชำรุด อาจเกิดการสับสนในเรื่องเส้นทาง

3. ด้านความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยว ควรมีการจัดเจ้าหน้าที่ดูแลความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว เพราะบางครั้งนักท่องเที่ยวต้องปั่นจักรยานในเขตชุมชนอาจจะไม่คุ้น อีกทั้งควรมีการติดตั้งกล้องวงจรปิดในจุดที่มีความเสี่ยงเพิ่มขึ้นและสามารถใช้งานได้จริง

4. ด้านความสะอาดของสถานที่ ควรจัดหาน้ำ และถังขยะให้มีความเพียงพอต่อการใช้งาน และมีความสะอาดตามลำดับ

5. ด้านคุณภาพการบริการและสินค้า ควรจัดให้มีการบริการนำเที่ยวหรือมีคุุเทศก์ท้องถิ่น เพื่อให้ความรู้และนำเที่ยวเป็นรอบๆ เปิดประสบการณ์ให้นักท่องเที่ยวมากที่สุด มีการจัดทำป้ายให้ข้อมูลตามจุดสำคัญต่างๆ ให้มากขึ้น และนำระบบเทคโนโลยีเข้ามาใช้กับการบริหารจัดการข้อมูลให้นักท่องเที่ยวได้มีความรู้มากขึ้น และควรมีจุดบริการนำดื่มไว้บริการนักท่องเที่ยว

6. ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับคนในชุมชน ควรมีการเพิ่มกิจกรรมการเรียนรู้วิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น และเรียนรู้ประวัติศาสตร์ โดยร่วมมือกับแหล่งท่องเที่ยวหรือชุมชนที่อยู่ใกล้เคียง

7. ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ควรมีการพัฒนา กิจกรรมการท่องเที่ยวให้มีความหลากหลาย หรือเป็นกิจกรรมพิเศษตามวาระต่างๆ รวมทั้งควรมีจุดพักหรือจุดจอดรถหว่างทาง หอน้ำตามจุดต่างๆ มากขึ้น จัดทำป้ายบอกทางให้ชัดเจน กำหนดเส้นทางจักรยานที่ไม่ซับซ้อน และแบ่งเลนจักรยานกับทางเดิน-ทางรถให้ชัดเจน

เส้นทางที่นำเสนอสำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการปั่นจักรยานคือ เส้นทางวัดบางน้ำผึ้งนอก ตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง สวนศรีนครเขื่อนขันธ์ วัดบางน้ำผึ้งนอก รวมระยะทาง 11.5 กิโลเมตร ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถเดินทางโดยใช้เรือข้ามฟากทางวัดบางน้ำผึ้งนอก ซึ่งสะดวกในการเดินทาง เพราะเรือข้ามฟากสามารถรองรับจักรยานและคนได้จำนวนมากและได้เห็นวิวแม่น้ำเจ้าพระยาที่สวยงาม

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

- 1) การบูรณาการเส้นทางการปั่นจักรยานกับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ สำหรับพื้นที่บางกระเจ้า และจังหวัดใกล้เคียง
- 2) ความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของส่วนราชการ และชุมชนในการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ สำหรับพื้นที่บางกระเจ้า และจังหวัดใกล้เคียง

References

- Bunyarit, C. (2017). Bicycle route development for promoting tourism in Songkhla Municipality by participation process. *MUT Journal of Business Administration*, 14(1), 198-227. [in Thai]
- Cronin, J. Jr. & Taylor, S. A. (1992). Measuring service quality: A reexamination and extension. *Journal of Marketing*, 56(3), 55-68.
- Kasemsiri, S. & Loewpairoj, S. K. (2015). Overview of Urban Physical Developments for Cycling Promotion in Thailand. *Proceeding The 4th Thailand Bike and Walk Forum: Bike & Walk for ALL*. [in Thai]
- Khemthong, S. (2010). *Guidelines for development of tourists' satisfaction towards visiting historical site at Wat Phra Si Sanphet in Phranakhon Si Ayutthaya*. Master of arts degree in development strategies, Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University. [in Thai]
- Kruatiwa, R. (2014). *Guidelines for community-based tourism development with the stakeholders participation in Angthong Province*. Angthong: Institute of Physical Education Angthong. [in Thai]
- Maneerat, K. (2011). *Tourists' satisfaction to tourism administration by the community of souvenirs market at Angsila Harbour, Chonburi Province*. Master of Arts, Burapha University. [in Thai]
- McIntosh, R. W. & Goeldner, C. R. (1989). *Tourism: Principles, Practices, Philosophies*. NY: John Wiley.
- MGR Online. (2013). *Tourism Authority of Thailand, The bike tour with 6 Attractions*. Retrieved March 21, 2013, from <http://www.manager.co.th/South/ViewNews.aspx?NewsID=9560000034137> [in Thai]
- Paiduaykan.com. (2015). *Bike Cycling : Bang Kachao – Ozone's Bangkok*. Retrieved March 10, 2016, from www.paiduaykan.com/travel/เที่ยวบางกะเจ้า [in Thai]
- Painaidii. (2015). *Bangkrasao, Samut Prakan : The Bike tour near Bangkok*. Retrieved March 9, 2016, from <http://www.painaidii.com/diary/diary-detail/002688/lang/th> [in Thai]

- Pongnirundorn, S., Buatham, O. & Yodsuwan, C. (2016). Guidelines for effective development in tourism management of Wang Nam Khiao District, Nakhon Ratchasima Province. *MBA-KKU Journal*, 9(1), 234-259. [in Thai]
- Post Today. (2015). “Bangkrachao” the day the bike came to change the way the community. Retrieved October 12, 2015, from www.posttoday.com/local/scoop_bkk/393431 [in Thai]
- Silamaneepan, O. (2004). *Desirable coastal characteristics of coastal tourists in Thailand*. The Graduate School of Srinakharinwirot University. [in Thai]
- Silcharu, T. (2012). *Research and analysis of statistical data with SPSS and AMOS* (13th ed.). Bangkok: Business R&D. [in Thai]
- Suwanbandhit, A. & A-dulpattanakij, P. (2005). *Service Psychology*. Bangkok: Press and Design Publishing. [in Thai]
- Tribun, T. (2014). *Guidelines for potential development of historical tourism: Case study of Aranyik Knives Village, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province*. Thesis, Hospitality and Tourism Management, Bangkok University. [in Thai]
- Udomkitti, P. (2014). Bicycle route for sustainable tourism management in Taling-cha area, Bangkok. *Veridian E-Journal*, 7(2), 561-578. [in Thai]
- Wongwanit, W. (2003). *Geography of Tourism* (2nd ed.). Bangkok: Faculty of Social Sciences, Srinakharinwirot University. [in Thai]
- World Tourism Organization. (1998). *Guide for local authorities on developing sustainable tourism*. Madrid, Spain: WTO.

Name and Surname: Raveewan Virotewan

Highest Education: Master of Business Administration–Hotel and Tourism Management, Stamford International University

University or Agency: Dhonburi Rajabhat University

Field of Expertise: Hospitality and Tourism

Address: 172 Itsaraphap Rd., Thonburi, Bangkok 10600